

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

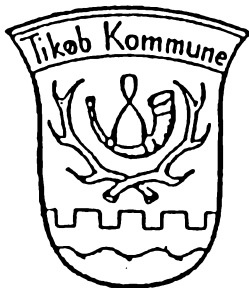
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

EGEBÆKKEN

MEDLEMSBLAD FOR

HISTORISK FORENING
FOR
ESPERGÆRDE OG OMEGN

NR 20

JUNI

1996

Hvem var personerne på billedet fra 1860 ?

Mon ikke mange har været i den situation, i et gammelt fotoalbum at finde fotos af personer, som man ikke aner hvem er ? Læs i dette nummer om det "detektivarbejde", der førte til identificeringen af de ukendte - et arbejde, der inddrog ikke blot lokalhistoriske arbejdsmetoder, men også slægtshistoriske.

LÆS SIDE 3.

Hvorfor bliver gravstenene ødelagt ?

Og hvordan kan det være, at man kan finde ødelagte gravsten i skoven ?

LÆS BAGSIDEN

EGEBÆKKEN

REDAKTION AF DETTE NUMMER:

Kjeld Damgaard (ansvh.), Rugmarken 27, 3060 Espergærde, tlf 42 23 52

97. Ida Schmidt, Stubvænget 13, 3060 Espergærde, tlf 42 23 48 48.

Helge Rasmussen, Mørdrupvej 57, 3060 Espergærde, tlf 42 23 27 64.

TRYK: **Pædagogisk Centrals Trykkeri,** tlf. 49 26 62 40.

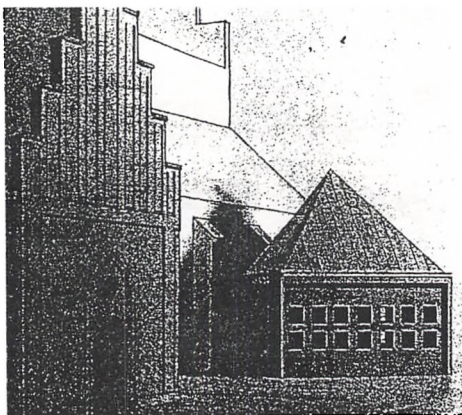
Upassende tilbygning til Helsingør Domkirke

HD- Her skal ikke protesteres, her skal undres. Ifølge Helsingør Dagblad 11.05.96, er det Stiftsøvrigheden, der godkender opførelse, ombygning og nedrivning af Folkekirkens bygninger.

Til at have godkendelseskompetence i denne sag må høre, at kyndige folk har indflydelse såvel på det kulturhistoriske som på det arkitektmæssige område. Vi må derfor forvente at disse personer kan forklare sig, når hård kritik fremsføres.

I vore øjne er tilbygningen virkelig upassende, og det er ubegribeligt, at den har kunnet godkendes. Vi håber ikke, at den kommer til udførelse; men vi kan grundlæggende ikke lide, at en øvrighedsgodkendelse omgøres.

Denne sag burde medføre, at byggesagsbehandling og -procedure for ændringer på og ved middelalderkirker revideres.

"En gård i Espergærde ved Kvistgaard"

For snart en del år siden fik forfatteren af denne artikel en opringning fra en god bekendt i Espergærde. Denne opringning skulle vise sig at blive indledningen til en lokalhistorisk undersøgelse. Opringningen drejede sig nemlig om, at der hos en marskandiser i Helsingør lå et gammelt fotoalbum, hvori bl.a. lå nogle løse billeder, hvorpå Kvistgaard var omtalt. Da forfatteren allerede dengang i adskillige år havde beskæftiget sig med lokalhistorie vedr. bl.a. Kvistgaard, kunne disse fotos måske have interesse.

af Kjeld Damgaard

Og ganske rigtigt: De havde ganske bestemt min interesse, så allerede få dage efter tog jeg til Helsingør og erhvervede det omtalte fotoalbum for 20,- kr. I albummet lå ganske rigtigt et par fotos på hvis bagside bl.a. var skrevet "Kvistgaard".

Indehaveren af marskandiserforretningen var imidlertid ikke i stand til at huske, hvorfra albummet stammede, så en undersøgelse ville altså være nødvendig.

Første skridt var en nøjere undersøgelse af samtlige billeder i

albummet. Det fremgik heraf - efter sammenstykning af en lang række detail-oplysninger på bagsiden af billederne - at ejeren af albummet hed *Evald Andersen* og han var født i København den 24.03.1888.

Men oplysningerne på bagsiden af to af billederne var mest interessante - men samtidig desværre også noget diffuse: På det ene billede stod:

Farmor og Farfar. Ejer af Gaarden Kvistgaarden Espergærde, Tipperup

- mens teksten på det andet lød:

Min farfar og farmor omkring 1860. Havde en Gaard i Espergærde ved Kvistgaard, 100 td. land.

En lang række spørgsmål meldte sig nu. Var der tale om en tidligere ejer af "Kvistgaard Hovedgaard" ? - Men hvorfor var så både Espergærde og Tibberup nævnt tillige ? Hvem var de afbilledede, og hvad hed de ? Hvordan var billederne endt hos en marskandiser i Helsingør ?

En gennemgang af ejerne af Kvistgaard Hovedgaard afslørede imidlertid hurtigt, at det næppe kunne være en ejer af denne gård, selvom det jo havde været lidt af et scoop at kunne præsentere billeder fra 1860 af ejerne af den gård, der lagde navn til stationen i 1864 og senere også til hele byen.

Altså var der ingen anden vej end det seje, lang træk - for nysgerrigheden var jo vakt - det var jo ingen tvivl om, at de måtte have tilknytning til egnen - men hvem i alverden var de ?

Oplysningerne på de øvrige billeder i albummet var imidlertid spredte og sparsomme, men nogle få spor var der da heldigvis. Det var allerede fra starten fastslået, at ejeren af albummet hed Evald Andersen. Der var billeder af ham selv, af hans far (men ikke navn på faderen), af hans mor (Signe Terkielsen, f. i Sorø, gift i 1886) samt af hans hustru, der hed

Ella Løfberg og boede i Dannebrogsgade i København. Der var også billeder af Ellas søskende og øvrige familie.

Og endelig var der en lang række fotos af en dreng ved navn Lasse Andersen. På bagsiden af disse billeder var flere gange skrevet: *mor, mormor og morfar*. Ud fra de samme fotos kunne det konstateres, at Lasse var født i sommeren 1944 og at han havde boet på adressen "Ny Carlsbergvej 4, II" i perioden (mindst) august 1950 - foråret 1955.

Først undersøgte det, om Evald Andersen kunne have haft en farfar som ejer af en gård ved Kvistgaard - f. eks. Kvistgaard Hovedgaard, Sindshvile eller Krogenberggaard. Imidlertid var der kun Evald Andersens navn at gå ud fra. Hans far var afbilledet på et foto fra 1884 som ca. 20-årig, d.v.s. at han måtte være født omkring 1864. Det kunne derfor med en vis sikkerhed konstateres at Evalds fader også havde måttet hedde Andersen til efternavn.

Derimod var der ingen garanti for, at også hans far (altså Evalds farfar) også havde heddet Andersen, idet faste familienavne endelig blev indført i 1856. Det vil sige, at farfaderen til Evald antagelig havde heddet Anders til fornavn og kun mindre sandsynligt Andersen til efternavn.

Ingen ejere af nogle gårde i

Kvistgaards umiddelbare nærhed kunne imidlertid fremvise et sådant personnavn i midten af 1800-tallet.

Hjælp fra Folkeregisteret i København

Jeg måtte derfor søge hjælp via folkeregisteret i København. En forespørgsel om den tidligere omtalte Lasse Andersen, gav til resultat, at folkeregisteret kunne oplyse, at efterspurgte person hed Lasse Evald Andersen og nu boede på Vesterfælledvej i København. Samtidig oplystes navnet på Lasses mor (Evalds datter) til Hulda Valborg Jørgensen.

En telefonopringning til Lasse Evald Andersen, bragte et noget forundret barnebarn af Evald Andersen til telefonen. Men der gik kun ganske få minutter før Lasse fattede sammenhængen og dermed også fik interesse i at få løst op for gåden.

Imidlertid kunne Lasse ikke på stående fod sige navnet på hans oldefar eller tipoldefar - hvilket nok ikke ret mange er i stand til. Men senere kunne Lasse i en ny telefonsamtale bl.a. oplyse, at Evald Andersens fader hed Peter Hans Andersen, og at han døde i februar 1930.

Også Hulda Valborg Jørgensen (bopæl på Lolland) kontaktedes pr. telefon, men hun kunne ikke bidrage med yderligere oplysninger. Og i øvrigt heller ikke give nogen forklaring på et

"Min farfar og farmor omkring 1860 - havde en gaard i Espergærde ved Kvistgaard".

- Selv med disse sparsomme oplysninger lykkedes det at identificere personerne på billedet ...

evt. tilhørsforhold til Kvistgaard - en lokalitet hun overhovedet ikke kendte - eller for den sags skyld hvordan fotoalbummet kunne være endt i Helsingør.

Men et par måneder senere kom der dog en mulig forklaring, idet Evald

Andersens bogsamling var blevet solgt samlet, og det kunne tænkes, at albummet ved den lejlighed var røget med.

Næste skridt: Arkiverne

Løsningen på spørgsmålet om hvem Evalds farfar og farmor var, og hvilken gård de evt. ejede, var jeg imidlertid ikke kommet meget nærmere. Kun oplysningen om Evalds fader, Peter Hans Andersen, var brugelig til en videre efterforskning.

Jeg gik derfor i gang med en gennemgang af kontraminiestrialbøgerne (=kirkebøger) for de to sogne, der eksisterede i 1888 i Vestre Provsti i København, m.h.p. at finde frem til fødested og forældre for Evald Andersen. Efterforskningen gav det resultat, at i bog nr. 58-6 for Skt. Matthæus Sogn, var opført Marius Evald Andersen, født den 24. marts 1888. Altså en bekræftelse på oplysningerne i fotoalbummet. Samtidig fremgik det, at forældrene var arbejdsmand Peder Hans Andersen og den 23-årige hustru Hansine Caroline Terkelsen.

Ifølge oplysningerne i fotoalbummet skulle de være blevet gift i 1886 og en yderligere efterforskning i Folketællingen fra året før, altså 1885, gav da heller intet resultat. De kunne ikke findes. Metoden kunne ellers have givet oplysning om Hans Peder

Andersens fødested og tidspunkt. En anden mulighed var at gå ind i kirkebøgerne fra 1930 og finde oplysningerne i forbindelse med hans død og begravelse. Den fremgangsmåde opgav jeg imidlertid på forhånd, da hans bopæl ikke var kendt, og da Vestre Provsti tilmed i 1930 var blevet opdelt i ca. 15 sogne, ville en sådan fremgangsmåde være blevet helt uoverkommelig.

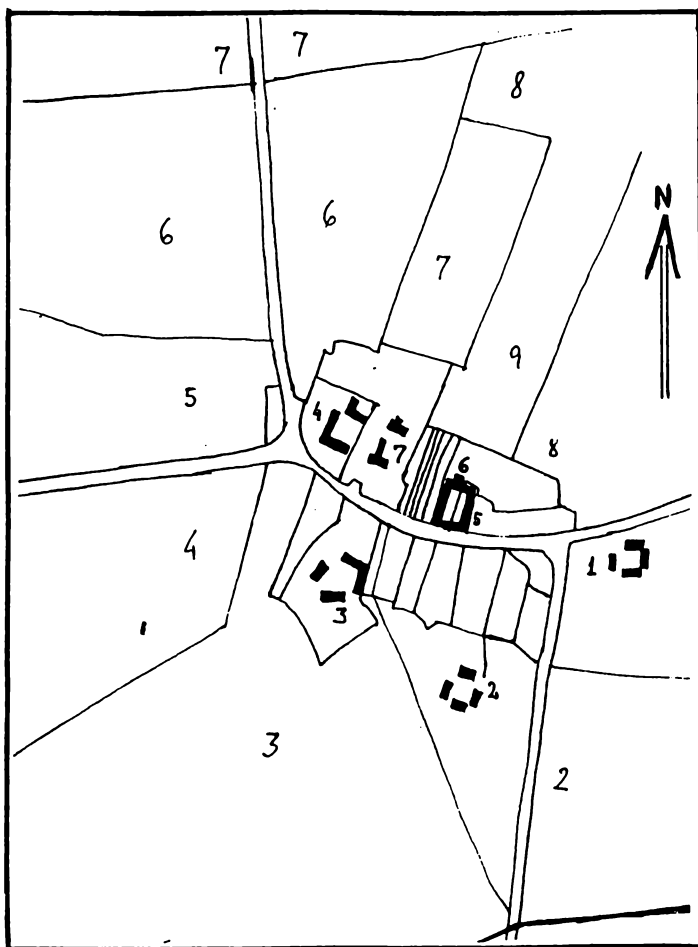
Selvom det senere via Hulda Valborg Jørgensen lykkedes at få at vide, at Hans Peder Andersen boede på Vodroffsvej indtil sin død, valgtes en alligevel en anden fremgangsmåde for at komme videre i sagen.

På Københavns Stadsarkiv gennemgik jeg i stedet begravelsesprotokollerne fra perioden januar-marts 1930. Heraf fremgik det, at Peder Hans Andersen døde den 22. februar 1930, og at han var født i Tibberup den 19. oktober 1860.

Endelig var der gået hul på sagen. Nu skulle resten kunne gå nemt !

Tilbage til Rigsarkivet

På Rigsarkivet blev så gennemgået kirkebogen fra 1860 for Tikøb Sogn. Heraf fremgik det, at Peter Hans Andersen ganske rigtigt var blevet født den 19. oktober 1860, og at hans forældre var gårdmand Anders Frederiksen og Inger Marie Nielsen af Tibberup.

Kortskitse over Tibberup bys gårde i 1810 - gengivet på grundlag af "Concept Kaart over Tibberup Byes Jorder". Kun gårdene er indtegnet, medens de øvrige ejendomme kun er skitseret ved ejendomsskel. Bemærk, at gården med matrikelnumrene 5 og 6 er en sammenbygget dobbeltgård. Den lå, hvor i dag bebyggelsen "Grøndalsvænget" er beliggende.

Og hermed var det endelig lykkedes at sætte navne på de to personer på billederne. Men hvorfor stod der egentlig Tibberup i kirkebogen og Kvistgaard på billederne ?

For at få svar på det spørgsmål var det nødvendigt at få nærmere bestemt, hvornår Anders Frederiksen og hustru ejede en gård - og ikke mindst - hvilken gård ?

På daværende stade af undersøgelserne kunne det endvidere ikke udelukkes, at der var tale om Anders Frederiksens forældre på billedet. Yderligere kirkebogsundersøgelser godtgjorde imidlertid, at Anders Frederiksen var født 9. september 1809, og at han var søn af gårdmand Friderick Jensen og Johanne Pedersdatter. Men ingen af de førnævnte Kvistgaard-gårde havde nogensinde været ejet af en Frederik Jensen, så det måtte - som før konstateret - være tale om en anden gård.

For at få konstateret hvilken gård der så kunne være tale om, blev folketællingerne fra 1850 og 1860 gennemgået på Rigsarkivet. Af begge tællinger fremgik det, at Anders Frederiksen var ejer af en gård i Tibberup - men ikke af hvilken.

Og videre på Landsarkivet

På Landsarkivet blev dernæst gennemgået Folketællingerne fra 1845, 1840 og 1834. Af disse

Peter Hans Andersen, født i Tibberup i 1860.

tællinger fremgik det, at Anders Frederiksens gård i Tibberup i årene indtil Anders Frederiksens overtagelse var blevet drevet af Ole Christophersen, der var blevet gift med Anders' moder engang før 1816.

Nu var der kun en vej tilbage for at finde den rette gård: En systematisk gennemgang af Realregisteret for Tikøb Sogns Gaarde. På denne måde kunne man finde den gård, der havde haft ejere med de førnævnte navne.

Hansigne Caroline Terkelsen, født i Sorø i 1865.

Det viste sig at være matrikel nr. 6 a af Tibberup by. Denne gård ejedes indtil 1806 af Krogerup Gods, hvorpå Frederik Jensen overtog den. Endvidere fremgik det bl.a., at Anders Frederiksen overtog gården i 1844, at Anders' enke, Inger Marie Nielsen, i 1874 fik lov at hensidde i uskiftet bo, samt at sønnen Jens Andersen overtog gården i 1877 for samme år atter at sælge den til en Jørgen Pedersen.

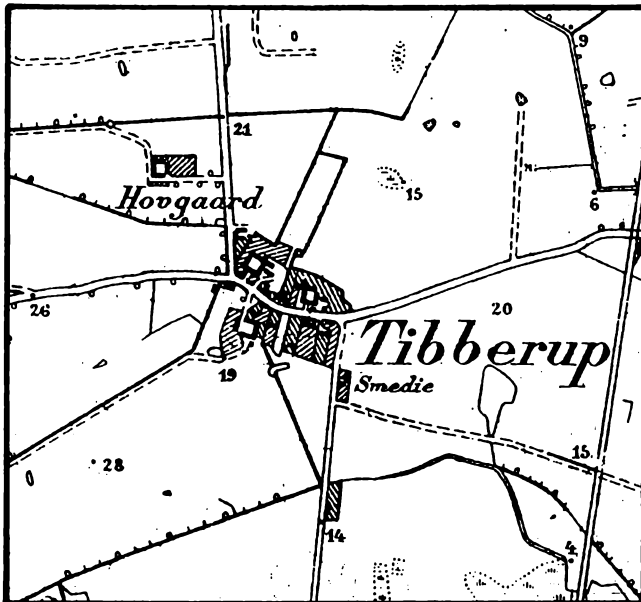
Kort- og Matrikelstyrelsens arkiv
Videre undersøgelser i

Matrikeldirektoratets Arkiv (= nu Kort og Matrikelstyrelsens Arkiv), godtgjorde, at der var tale om den ene halvdel af en dobbeltgård i selve Tibberup by. Gården lå, hvor nu "Grøndalsvænget" er beliggende og havde hhv. matrikelnummer 5 og 6, som det ses på vedstående kortskitse. Ved at følge matrikel nr. 6 i selve matrikelfortegnelserne, fremgik det imidlertid, at gården omkring 1880 solgtes til kammerherre Bruun på Krogerup, og matr. nr. ændredes til matr. nr. 6 d. Matr. nr. 6 a bibeholdtes til den del af ejendommen, der lå vest for byen. Kort sagt: Der er tale om den gård, der senere blev kendt under navnet "Hovgaard".

Tilbage står så kun spørgsmålet om, hvorfor indskriften "Kvistgaard" optræder på bagsiden af billederne. Her er forklaringen den simple, at Kvistgaard var nærmeste station og

Marius Evald Andersen, født 1888, død 1973.

På dette udsnit af et målebordsblad fra 1898, ses Tibberup bys daværende gårde og deres placering. Bemærk, at der stadig ligger en gård hvor matrikelnr. 5 og 6 lå i 1810, men at der nu kun er én gård, nemlig "Grøndalsgården".

posthus. Og faktisk var der under 3 km til Kvistgaard station og posthus. Fra 1864-1888 var der således brevsamlingssted på Kvistgaard station - derefter postekspedition, og under det ret store Kvistgaard postdistrikt hørte også Tibberup.

Hovgaards senere ejere

Som nævnt havde Anders Frederiksens søn, Jens Andersen, kun gården i ganske få måneder i 1877, hvorpå han solgte den til Jørgen Pedersen. Det ser ud til, at Jørgen

Pedersen allerede ved overtagelsen havde planlagt at bygge en ny gård, således at bygningerne kom til at ligge direkte på den jord, som dyrkedes fra gården. Under alle omstændigheder har det været upraktisk og sikkert tillige trangt og umoderne på den gamle dobbeltgård i selve Tibberup by.

I 1880 må den nye gård nordvest for byen være blevet færdig, for da frasolgtes "En Gaardsplads med Have østlig i Byen" - som det hedder i matriklen - til kammerherre Bruun til

Hovgaard, som den så ud fra nordvest - her fotograferet i 1982. (KD)

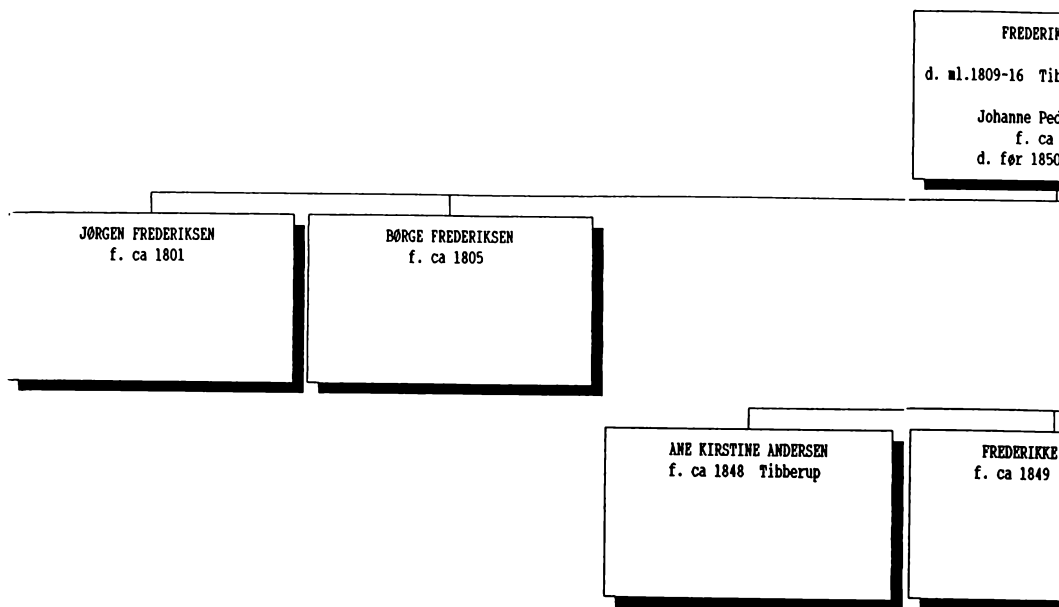
Krogerup Gods. I alt drejede det sig om mindre end en $\frac{1}{2}$ tdr. ld.

Jørgen Pedersen beholdt selvfølgelig resten af ejendommen, der herefter i alt bestod af ca. 27,5 tdr. ld. Tidligere var der i 1858 blevet frasolgt ca. 5,5 tdr. ld. Gårdens tilliggende har således næppe på noget tidspunkt oversteget 34 tdr. ld. alt i alt.

Men Jørgen Pedersen boede ikke i selve hovedbygningen på sin nybyggede gård - i alle fald ikke hele tiden. Om sommeren blev hovedbygningen

således udlejet til landligere. Blandt disse landligere, der indlogerede sig på Hovgaarden, var således den senere nobelprismodtager, forfatteren Henrik Pontoppidan, der boede her i sommeren 1892.

Jørgen Pedersen havde gården et godt stykke ind i dette århundrede. Senere overtoges gården af gårdejer Friis, der i 1930 solgte den til Danmarks første kiropraktor, ingeniør Sophus Larsen. Hans enke overdrog den i 1948 til sønnen Knud Arild Larsen. Allerede i 1960'erne blev gårdens jorder

(sammen med Grøndalsgaarden i selve Tibberup by) imidlertid solgt og udstykket. På grund af udviklede lokalpolitiske forhold blev jorderne imidlertid ikke bebygget, og i stedet bortforpagtedes jorderne til fortsat landbrugsdrift. I slutningen af 1980'erne blev gården imidlertid nedrevet efter at have stået tom i en årrække, og kort tid efter påbegyndtes første etape af et nyt boligbyggeri, der har fået navnet "Hovgaardsparken".

Herover ses en efterslægtstavle for Frøbjergs familie fra begyndelsen af 1800-tallet. Frederik Jørgensen giftede sig igen efter mandens død - der overtog driften af gården, indtil Frederik overtog gården i 1844.

Ovenstående tavle er udskrevet fra "Brothers Keeper, version 5.2". Man bemærker at der er medtaget de for denne undersøgelse

ANDERSEN
 Tibberup, Tikeb sogn
 datter
 1866
 Tibberup

ANDERS FREDERIKSEN
 f. 09.09.1809 Tibberup
 d. ca 1873 Tibberup
 g. ca 1847
 Inger Marie Nielsen
 f. ca 1823
 d. efter 1877 Tibberup

ANDERSEN
 Tibberup

JOHANNE MARIE ANDERSEN
 f. ca 1854 Tibberup

JENS ANDERSEN
 f. ca 1858 Tibberup

PETER HANS ANDERSEN
 f. 19.10.1860 Tibberup
 d. 22.02.1930 København
 g. 1886
 Hansine Caroline Terkelsen
 f. ca 1865 Sorø
 d. København

MARIUS EVALD ANDERSEN
 f. 24.03.1888 Istedgade, København
 d. 1973 København

Ella Løfberg
 f. Dannebrogsgade, København
 d. København

HULDA VALBORG ANDERSEN

LASSE EVALD ANDERSEN
 f. 1944 København

*Anders Frederiksen, gårdmand i Tibberup i
 hansens hustru, Johanne Pedersdatter,
 en gang med Ole Christophersen. Han
 er Jensens søn, Anders Frederiksen,*

*Se EDB-slægtsforskningsprogrammet
 og bemærk, at der hovedsageligt kun
 er relevante personer.*

Bondegaarden i Hornbæk - slut på en epoke !

Hotel Bondegaarden i Hornbæk blev revet ned i maj måned. Dermed var det slut med et minde om de glade Hornbæk-dage - en epoke, der for alvor tog sin begyndelse i slutningen af 1800-tallet.

af Kjeld Damgaard

I maj 1873 kom seks unge malere til Hornbæk. Det var Viggo Johansen, P. S. Krøyer, Frants Henningsen, Bernhard Middelboe, Kristian Zahrtmann og Holger Roed. De blev meget begejstrede for egnen og dens befolkning og kom i større eller mindre omfang tilbage til Hornbæk i de følgende år. I 1877 kom også Holger Drachmann til Hornbæk for at tilbringe sommeren dér. I de følgende år kom endnu flere til - og disse malere, digtere og forfattere var i høj grad årsagen til, at Hornbæk på ganske få år opnåede et næsten legendarisk ry som ferie- og badested.

Omkring århundredeskiftet var landliggerens antal vokset så meget at de langt oversteg de oprindelige beboeres antal. Til indlogering havde man i starten anvendt fiskernes huse, suppleret med Hornbæk Kro samt nogle enkelte pensionater.

Men i 1903 fik Hornbæk Kro konkurrence fra et nyt hotel. Det var en gammel bondegaard, som var

Johannes Bonde kaldte sig hotelejer og var i perioden 1901-07 medlem af Tikøb Sogneråd.

blevet bygget om, efter at Tikøb Sogneraad havde givet Johannes Bonde bevilling. Gården havde tidligere været pensionat, og der var derfor dels tale om en modernisering, dels om en udbygning, idet der var blevet opført en hel ny restaurationsbygning ud til vejen.

Ved indvielsen i maj 1903 blev den nye restaurant beskrevet som store hyggelige rum, dels i rødt, dels i grønt. En snild indretning vakte opsigt: Væggen, der skilte spisesalen fra restauranten, kunne skydes hen til endevæggen, således at de to rum blev til en stor sal.

Den 24. maj 1903 havde hotellet besøg af en lang række journalister fra København og Helsingør. Disse fik

serveret alt hvad huset kunne yde, så de fleste "anmeldelser" af det nye sted var selvsagt positive.

Restauratøren, Johannes Bonde, efter hvem Bondegaarden hovedsagelig blev opkaldt (den var jo i forvejen en "bondegård"), blev senere restauratør på Hotel Femmøller ved Mols Bjerge, og Hotel Bondegaarden blev overtaget af restauratør Christian Jørgensen.

I 1960'erne ejedes hotellet af Erna og Peter Petersen, hvorefter det blev overtaget af Hotel Bretagne, men med Jørgen Petersen som restauratør.

Som nævnt er hotel og restaurant nu nedlagt - i stedet skal der bygges en Netto-forretning på stedet...

Hotel Bondegaarden, Hornbæk

er nu aabnet, og anbefales saavel **Hotellet** som **Restauranten** til ærede Gæster. 1. Klasses Pensionat. Vine og Spirituosa fra de fineste Huse.
Billige Priser. Ærb. Johs. Bonde.

Helsingør Avis bragte denne annonce den 19. maj 1903. Den oprindelige gård, der i en tid havde fungeret som pensionat, var nu ombygget til hotel og restaurant af tømrermester Christensen fra Hornbæk. I hotellet var der 15-20 værelser.

Foreningens virkefelt og Flynderupgaard-museet

af Holger Dahl. fmd.

"Egn og Verden" - sagde foreningens stifter, Arne Meyling - og det siger vi så også. Der står i vedtægterne, at foreningen skal styrke den historiske bevidsthed - og historie er jo uden grænser, geografisk og tidsmæssigt. Vi skal derfor også have indlæg fra fjerne steder såvel som om specielle ting, når emne, person og situation passer sammen.

De fleste medlemmers tætte tilknytning til Espergærde og Omegn peger imidlertid sikkert på "Egn", hvorfor vi overvejende er en lokalhistorisk forening, der dyrker lokale emner.

Der er tillige, som en naturlig følge af vor beliggenhed, stor interesse for de kongelige og kirkelige perler, som findes kun 20 minutters kørsel herfra - og selvfølgelig også for den skønne Sundtold-by Helsingør.

Ja, netop Helsingør, som ved kommunesammenlægning med den store Tikøb kommune (der jo også omfattede Espergærde-området) blev regionens "hovedstad".

Med vor forenings baggrund har vi her en arv at bære. Foreningen er stiftet i

1958 under navnet "Historisk Forening for Tikøb Kommune og Omegn". Medlemmerne var fra hele den daværende Tikøb kommune, og foreningen skulle virke som støtte for Arne Meylings samling i Espergærde Skole. Denne samling blev officielt kaldt "*Tikøb Kommunes Historiske Samling*", og ideen var, at forening og museum skulle arbejde intimt sammen om arrangementer, møder og udstillinger. Museet lagde i øvrigt megen vægt på, at den pædagogiske linie skulle være sådan, at skolebørn og andre virkelig kunne indleve sig i fortiden - en metode som Arne Meyling var en frontkæmper for.

Ved kommunesammenlægningen i 1970 overgik samlingen til den nye kommune, men pladsforholdene i kælderlokalerne under Espergærde Skole blev efterhånden for dårlige. Efter kommunens køb af Flynderupgaard blev denne indrettet til afløser for Espergærde skoles lokaler. Flynderupgaard blev imidlertid indrettet mere som et traditionelt museum, og Meylings oprindelige ideer trådte noget i baggrunden. Arne Meyling kom da heller aldrig til at virke som leder af det nye museum.

Vor forening ændrede i 1993 navn til "Historisk Forening for Espergærde og Omegn" og formålsparagraffen er ændret til at "styrke den historiske bevidsthed m.m. - samt at virke til støtte for Helsingør kommunes historiske Samling på Flynderupgaard.

I den forbindelse kan man beklage, at "Egnsmuseet" ikke anvendes som benævnelse. Det ville være en fin pendant til storkommunens andet museum, "Bymuseet" - og samlingerne på Flynderupgaard dækker jo netop hele den gamle Tikøb kommunes område.

Foreningens gamle medlemmer har nøje fulgt med i denne udvikling og har glædet sig over, at Arne Meylings datter, museumsforvalter Ritta Vognsen Jensen, trofast har virket på Flynderupgaard. Derfor var det mere end en sædvanlig afgang, der fandt sted den 31. maj, som jo var Ritta Vognsen Jensens sidste arbejdsdag. Den dag forsvandt båndet mellem

samlingen og dens stifter.

I vinter bemærkede foreningens bestyrelse, at såvel Helsingør Museumsforening som Frilandskulturcentret "Flynderupgaards Venner", kunne tilbyde sine medlemmer gratis adgang til Flynderupgaard Museet. Vi tog kontakt med museumschef Kenno Pedersen, og fik - med henvisning til foreningens opståen og formål - faktisk omgående samme tilladelse, hvilket vi er meget glade for.

Det er nu vort håb, at medlemmerne vil benytte dette gode tilbud, så foreningen fastholder tilknytningen til den egnshistoriske samling. Vi håber også på fortsat godt samarbejde med museets ledelse, så vi kan se frem til mange gode arrangementer på Flynderupgaard under Meylings gamle motto: *"Det gælder om at vække til eftertanke"*.

Generalforsamling

Den 16. april holdtes generalforsamling i Historisk Forening. Niels Peter Christensen valgtes til dirigent - et hverv, der som sædvanlig var let i denne forsamling.

Medlemsfremgang

Formanden, Holger Dahl, nævnte bl.a.

i sin formandsberetning, at der i årets løb var sket en udskiftning i bestyrelsen, idet Dorte Smith var udtrådt p.g.a. fraflytning. I stedet var indtrådt 1. suppleanten, Per Då. Der havde i årets løb været en medlemsfremgang fra 120 til 130 medlemmer på trods af, at Strandhøjs

medlemsform var blevet ændret, med deraf følgende medlemsafgang.

Årets arrangementer havde haft et gennemsnitligt mødeantal på over 40, hvilket må siges at være meget tilfredsstillende. Medlemsbladet "Egebækken" er udkommet planmæssigt i årets løb. Foreningen havde tillige deltaget i Temadagen.

Det var lykkedes at få åbnet Flynderupgaard Museet for foreningens medlemmer, således at et medlemsskab af Historisk Forening nu giver gratis adgang til museet. Formanden ville under eventuelt spørge om interessen for en ordning om at inkludere levering af Helsingør Museers Årbog i kontingentet m.v.

Historisk Forenings bestyrelse havde i i årets løb fulgt arbejdet i Kulturelt Samråd, men det var bestyrelsens opfattelse, at det måske ville være bedre at bruge kræfterne på at få en bedre kontakt med bevaringsforeningerne og andre lignende foreninger ?

I 1997 har Kystbanen 100 års jubilæum - og i den anledning er foreningen blevet kontaktet m.h.p. at lave et fælles arrangement med Historisk Forening i Fredensborg-Humlebæk kommune.

Endelig havde bestyrelsen besluttet at deltage i den forestående Forårsfest på Søbækgaard, idet formanden dog

understregede, at foreningen ikke har midler til at tegne en aktie, således som Søbækgruppen lægger op til.

Nyvalg

Da Per Då ikke ønskede at fortsætte i bestyrelsen, som han var indtrådt i som 1. suppleant, foreslog bestyrelsen i stedet at indvælge redaktør Else Elbæk, Espergærde - hvilket skete med akklamation.

Per Då og Søren Fisker genvalgte derpå som hhv. 1. og 2. suppleant, medens Lars Vange og Kjeld Damgaard genvalgte som hhv. revisor og rev.suppl.

Regnskabet for 1995 var tidligere udsendt til alle medlemmerne, og det udviste et overskud på 1.421 kr. Kontingentet for 1996 er uændret 50,- kr pr. person.

Under punktet eventuelt tog formanden atter diskussionen op vedr. en ordning som Helsingør Museumsforenings medlemmer har. Det drejer sig om, at medlemmerne her dels har gratis adgang til alle kommunens museer, dels at de får tilsendt museets årbog gratis. Da adskillige medlemmer af Historisk Forening imidlertid allerede var medlemmer begge steder, var der ikke den store interesse for forslaget. Der var heller ikke interesse for Årbogen, som måske ville koste 70,- kr, da det så ville være mere fordelagtigt at være medlem af museumsforeningen.

Desuden drøftedes kort arrangementet på Søbækgaard den 20. april, som man var enige om kunne være med til at "profilere" foreningen yderligere.

Efter generalforsamlingen holdt Kjeld

Damgaard et foredrag om huse og mennesker langs Strandvejen fra Tibberup i syd til Snekkersten i nord.

KD

Et overset museumslokale ?

Det blev den strålende oplevelse vi have håbet på, at følge tidligere museumsdirektør, dr. phil. Henning Henningsens omvisning i Sct. Mariæ kloster den 11. maj. Vi skulle også have besøgt Vor Frue Kirke; men 3 bryllupper forhindrede dette - og det viste sig at være godt !

Nu blev der nemlig tid til klosterhave og bygningerne udefra, hvor vi især beundrede de smukke kirkegavle. Der var også tid til at gå i klostergangen og fornemme atmosfæren. I Lazarussalen fik vi en humoristisk beskrivelse af kalkmalerierne og i Laxmandssalen af konsoller og hvælvingskryds. Vi følte os næsten i

en tropisk regnskov under beskrivelsen af dekorationen i musiksalen, og da vi fik beskrivelsen af Rikard Magnussens munk, forsvandt tidsfornemmelsen.

Besøget afsluttedes med et besøg i konesalen, som arkitekt Storch i begyndelsen af århundredet havde indrettet med båse til ældre koner, og diskussionen begyndte, om her ikke var et overset museumslokale ?

Vi godt 30 deltagere siger Henning Henningsen en varm tak for en kold omvisning.

HD

Indmeldelse i foreningen

- kan ske ved henvendelse til foreningens kasserer, FINI PODE PEDERSEN, STOKHOLMSVEJ 83, 3060 ESPERGÆRDE, TLF 42 23 26 10 - eller

ved indbetaling af årskontingentet på 50,- kr pr person på foreningens girokonto 604-3151, med angivelse af ovenstående adresse. Husk afsender.

Hvad sker der på Flynderupgaard i sommer ?

Svaret er: Mange ting !

Fra den 1. juni og resten af sommeren, kan særudstillingen "**Mellem Skov og Strand**" ses på Flynderupgaard Museet. Den beskriver det landskab, som både kunstnere og turister valfartede til.

Hver onsdag mellem kl 12 og 16 i sommerferien er der særaktivitetsdage - se listen herunder. De samme dage er der kl 14 markvandring, hvor de tilsæede marker m.v. beskrives.

Onsdag d. 16 juni:

Huggehusarbejde. Før i tiden fremstillede man ofte mange mindre redskaber og foretog reparationer i gårdens huggehus - værksted. På museet kan vi være med til at snitte, smede, lave tøjrpæle, høstriver, søm og meget andet.

Onsdag d. 3. juli:

Legetøjsdag. Legetøj af træ, stof og metal. Prøv selv at lave en snurretop, en legetøjshest, en uld- eller stof- bold, eller se, hvordan de gammeldags tinfigurer bliver støbt.

Onsdag d. 10. juli:

Vi følger uldens forarbejdning fra den rå uld til fint spundet garn, som kan væves til bånd og klæde. Den rå uld kan også filtes til bolde, hatte eller små æggevarmere.

Onsdag d. 17. juli:

Plantefarvning. Vi samler planter på brakmarken og lærer, hvordan vi selv kan fremstille de smukke naturfarvede garner.

Onsdag d. 24. juli:

Piledyrkning- og fletning. På det lille stykke jord, der er plantet til med pil, kan vi lære, hvordan vi selv kan dyrke pilene. Vi skal prøve at flette kurve, legetøj og lave pilefløjter.

Onsdag d. 31. juli:

Husflid. Find kniplebrættet og kniplepindene frem, kom og prøv at lave en enkel knipling. Vi skal også prøve at snitte skeer, væve bånd, dreje en kniplepind og flette snore.

UDSTILLINGERNE ER DERUDOVER ÅBNE ALLE DAGE KL 12-16

Møder og arrangementer

Sommerudflugt til Frederiksborg Slot

Lørdag den 17. august 1996 kl
14.00

Omvisning ved fru Dagmar
Clementsén. Pris pr. medlem kr 30,-

Er vejret godt, mødes vi ved
springvandet i Slotsgården, og hvis det
regner, går vi ind ad billetindgangen.

At vi har besøgt slottet før, betyder
ikke noget, for vor guide, fru Dagmar
Clementsén, kender slottet så
grundigt, at vi nok skal høre noget
nyt.

Vi vil stoppe ved de vinduer, der giver
bedst udsyn til den nyanlagte
slotspark med kaskader og buksborn-
monogrammer. Vi vil få en historisk
beretning om anlægget, der jo netop
er placeret, så det kan betragtes herfra.
Det anbefales individuelt, evt. før eller
efter slotsbesøget, at tage en
spadseretur i parken.

Endvidere vil vi gerne bese den til
prinsebrylluppet opfriskede slotskirke,
så vi håber, at kirkelige handlinger
ikke endnu engang kommer på tværs.
Efter omvisningen, kl ca 15.30, kan vi

individuelt drikke kaffe i Slotskroen -
eller besøge parken. God fornøjelse.

Vi håber, at de fleste medlemmer
indbyrdes kan træffe aftale om
transport; men bestyrelsen vil gerne
hjælpe dem, der ikke selv har
mulighed herfor. Disse bedes derfor
henvende sig til bestyrelsen, ligesom
medlemmer med ekstra plads i bilen
bedes ringe til et af bestyrelsens
medlemmer.

Historien om den hvide by

Tirsdag den 17. september 1996,
kl 19.15 på Espergærde Bibliotek.

Arkitekt Per Christiansen samt Annie
Thygesen Andersen vil fortælle om
"Den hvide By" i Espergærde fra dens
planlægning og frem til i dag.

Byen blev planlagt i et meget nært
samarbejde mellem advokat A.
Berning, Tikøb Sogneraad og dets
teknikere samt arkitekterne Peer
Bruun og Per Christiansen.

Man begyndte planlægningen på
Søbækgaards og Egegaardens jorder

omkring 1960, og siden gennemførtes et byggeri, som har øget Espergærdes indbyggertal fra ca 3.000 til ca 13.000.

Bebyggelsen kom til at bestå af boligblokke, kædehuse og parcelhuse. På fiskernes gamle stejleplads åbnedes i 1964 første del af Espergærde Centeret. Dette er siden udvidet, så det nu omfatter ca 40 forretninger, heraf 4 supermarkeder. Desuden er der opført børneinstitutioner, kirke, posthus og bibliotek. Alt i alt er Espergærdes tyngdepunkt rykket længere væk fra vandet, men havets nærhed lader sig dog fornemme, idet Centrets vartegn er masten fra den ophuggede isbryder "Lillebjørn".

Livet på de kongelige slotte

Tirsdag den 15. oktober 1996, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek.

Henry Ulstrup, som med meget kort varsel trådte til ved et arrangement i

vinteren, hvor sygdom forhindrede det oprindeligt annoncerede, har indvilliget i at fortælle yderligere fra sit mangesidede arbejde på flere af de kongelige slotte.

En vandretur på Sydkysten for 100 år siden

Tirsdag den 19. november 1996, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek.

Kjeld Damgaard har tidligere taget tilhørerne med ud på en vandretur i Espergærde, Mørdrup og Tibberup omkring århundredskiftet. På denne nye "vandretur" vil tilhørerne møde kendte og ukendte mennesker både langs kysten og inde i de gamle landsbyer. På turen vil også huse og landskaber få et ord med på vejen.

Vandreturen vil blive rigt illustreret med billeder og fotos af, hvordan her så ud dengang - for 100 år siden.

Erindringer, meninger, artikler m.v. efterlyses !

"Egebækken" er åben overfor indlæg med et historisk indhold. Redaktionen ser gerne en så bred forfatterskare til bladet som muligt - og efterlyser derfor "gode historier" såvel små som store ...

**I anledning af, at museumsforvalter
Ritta Vognsen Jensen
 er gået på efterløn pr 31. maj 1996
 ønsker Historisk Forening al mulig held og lykke i
 fremtiden - med tak for de mange gode år på
 Flynderupgaard Museet**

10 år med "Egebækken"

Historisk Forening blev oprettet den 23. januar 1958, men i de første mange år var der ikke til foreningen knyttet nogen blad-virksomhed. Man skal imidlertid tilføje, at Arne Meyling selv, i den periode, udgav sit eget årsskrift, "Saga". Dette skrift indeholdt adskillige artikler af lokalhistorisk interesse - foruden adskillige artikler om museets virke og pædagogiske

formål.

I 1986 tog daværende medlem af Historisk Forenings bestyrelse, Birgitte Jørkov, imidlertid initiativ til, at foreningen fik sit eget medlemsblad. Siden er bladet udkommet regelmæssigt to gange om året - og vi kan derfor med dette nummer fejre 10 års jubilæum.

Historisk forenings bestyrelse

Formand: Holger Dahl, Hyacintvej 19,
3060 Espergærde, tlf 42 23 17 16

Næstfmd.: Helge Rasmussen, Mørdrupvej
57, 3060 Espergd., tlf 42 23 27 64

Kasserer: Fini Pøde Pedersen,
Stokholmsvej 83, 3060 Espergd., tlf 42 23
26 10

Sekretær: Else Elbæk, Gefionsbakken 5 B,
3060 Espergærde, tlf 42 23 51 44

Best.medl.: Ida Schmidt, Stubvænget 13,
3060 Espergærde, tlf 42 23 48 48

1. suppleant: Per Då, P.W.Tegners Vej 9,
3070 Snekkersten, tlf 42 22 02 62

2. suppleant: Søren Fisker, Strandgade
91A, 3000 Helsingør, tlf 49 20 18 22

Hvorfor fjernes gravstenene?

af Kjeld Damgaard

Man går en tur på kirkegården og vil vise en god bekendt et gravsted.... Mærkeligt - det var da her jeg fandt det sidste år ?

Forklaringen er naturligvis, at i mellemtiden er gravstedet sløftet og gravstenen fjernet. Det kan man selvfølgelig ikke indvende noget imod. Hvis der ikke længere er betalt for gravstedet, kan man jo heller ikke opretholde det. Det er også klart, at så kan stenen heller ikke blive stående.

Men hidtil har det på de fleste kirkegårde i den gamle Tikøb kommunes område, været praksis, at destruere gravstenene fra de sløjfede grave.

Og hvorfor egentlig det ? I tidligere tider var det almindeligt at genbruge "udtjente" gravsten. Et udmærket eksempel herpå er beskrevet i "Egebækken" nr 7 fra 1989, hvor Chr. Sørensen i en lille artikel fortæller om hvorledes en gravsten først har været anvendt på Tikøb kirkegaard, dernæst på Egebæksvang kirkegård, for derefter at ende som fyld på en gårdsplads i Snekkersten.

Det kunne nok forklares med, at det var et spørgsmål om økonomi.

Pengene var små for 100 år siden.

I dag ville næppe ret mange genbruge en gravsten på den måde - og resultatet er altså, at gravstenene bliver kassereret eller destrueret. Forfatteren til denne artikel kender endda et eksempel på at en skovvandrers har fundet det meste af en ituslået gravsten i en offentlig skov!

Hornbæk kirkegård er en behagelig undtagelse fra denne kedelige tendens. Her har man i en årrække bevaret de mest interessante gravsten - altså de som fortæller en historie - og ikke de som blot har den intetsigende indskrift "Mor".

På Hornbæk Kirkegård - i lighed med en række andre kirkegårde ude i landet - har man pænt og nydeligt sat stenene fra de sløjfede grave i en klynge langs det ene gærde.

Her har man nu et håndgribeligt minde om kendte og ukendte personer - et minde, der fortæller både lokal-, kultur- og slægtshistorie.

Hvornår begynder man at bevare gravstenene på hhv. Tikøb, Gurre, Hellebæk og Egebæksvang kirkegårde ?

